

ZIŅOJUMS PAR VIDES INVESTĪCIJĀM

2002

*Vides ministrija
Investīciju departaments*

ZIŅOJUMU IZSTRĀDĀJA:

Investīciju departaments

Dabas aizsardzības departaments

Vides aizsardzības departaments

Radiācijas drošības centrs

Latvijas Vides aizsardzības fonds

Latvijas Vides investīciju fonds

ISSN 1407-4826

© 2002, LR Vides ministrija, Investīciju departaments

SATURS

PRIEKŠVārds	4
1. Valsts investīciju programmas realizācija	5
2. Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā	7
3. Eiropas Savienības fondu un programmu līdzfinansējuma piesaiste	11
4. ES <i>ISPA</i> fonda piešķirto līdzekļu apgušana	14
5. Investīcijas vides kvalitātes uzlabošanai	17
5.1. Ūdenssaimniecība	17
5.2. Sadzīves atkritumu apsaimniekošana	19
5.3. Bīstamo atkritumu apsaimniekošana	20
5.4. Dabas aizsardzība	21
5.5. Gaisa aizsardzība	23
4.6. Radiācijas drošība	24

Projektu saraksti:

1. Valsts investīciju programmas projekti
2. Starptautiskās palīdzības projekti
 - 2.1. Ūdens sektors
 - 2.2. Sadzīves atkritumu sektors
 - 2.3. Bīstamo atkritumu sektors
 - 2.4. Dabas aizsardzība
 - 2.5. Gaisa aizsardzība un klimata pārmaiņas
 - 2.6. Radiācijas drošība
 - 2.7. Rūpnieciskais piesārņojums
 - 2.8. Citi

PRIEKŠVārds

Vēlme nodrošināt valsts ekonomisko izaugsmi un uzlabot iedzīvotāju materiālo labklājību nedrīkst radīt pārmērīgu dabas resursu samazināšanos, vides piesārņojuma palielināšanos un bioloģiskās daudzveidības zudumu, jo tas var apdraudēt ilgtspējīgu valsts attīstību. Vides aizsardzības infrastruktūras sakārtošana un vides institūciju stiprināšana ir Vides ministrijas prioritātes. Investīcijas vides aizsardzībā nodrošina ne tikai racionālu dabas resursu izmantošanu, rada priekšnoteikumus vides piesārņošanas draudu samazināšanai un bioloģiskās daudzveidības aizsargāšanai, bet ļaus arī izpildīt Latvijas starptautiskās saistības, t.sk. saistības, ko valsts uzņēmusies gatavojoties iestāties Eiropas Savienībā, piemēram, nodrošināt vides aizsardzības prasībām atbilstošus ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus.

Investīcijas vides aizsardzībā tiek novirzītas

- ūdenstilpju eutrofikācijas un ūdens ekosistēmu degradācijas novēršanai, ūdens resursu racionālas izmantošanas veicināšanai un dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanai; vides aizsardzības prasībām atbilstošu ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanai;
- sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas, t.sk. infrastruktūras izveidošanai, kas novērsīs pazemes un virszemes ūdens piesārņošanu, kā arī augsnes un ainavas degradāciju; centralizētas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai visiem iedzīvotājiem, atkritumu otrreizējās izmantošanas veicināšanai;
- bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas radīšanai, kas nodrošinātu maksimāli drošu bīstamo atkritumu apsaimniekošanu no to rašanās līdz galīgajai iznīcināšanai vai apglabāšanai speciālā poligonā;
- radioaktīvo un kodolmateriālu drošai uzglabāšanai, transportēšanai, pārstrādei un apglabāšanai pēc iespējas īsākā laikā, kā arī kodolobjektu teritorijas, transporta un personāla radiācijas monitoringa nodrošināšanai;
- Latvijas dabas vides kvalitātes saglabāšanai atbilstoši valsts starptautiskajām saistībām un vietējām vajadzībām, novēršot esošos un nākotnes draudus dabas vērtībām, vienlaikus nodrošinot maksimāli efektīvu resursu izlietojumu dabas vērtību saglabāšanā un atjaunošanā;
- vides institūciju stiprināšanai, atjaunojot un modernizējot monitoringa infrastruktūru un iekārtas dabas aizsardzības, gaisa kvalitātes, ūdens un atkritumu sektorā.

Ziņojumā par vides investīcijām sniegta informācija par ieguldītajiem līdzekļiem vides aizsardzībā un sasniegto vides aizsardzības likumdošanas ieviešanā, par atbalstu, ko Latvija saņēmusi no ES programmām un fondiem, starptautiskajām finansu institūcijām, kā arī saviem divpusējās sadarbības partneriem un starptautiskajām organizācijām un fondiem.

R.Vējonis
vides ministrs

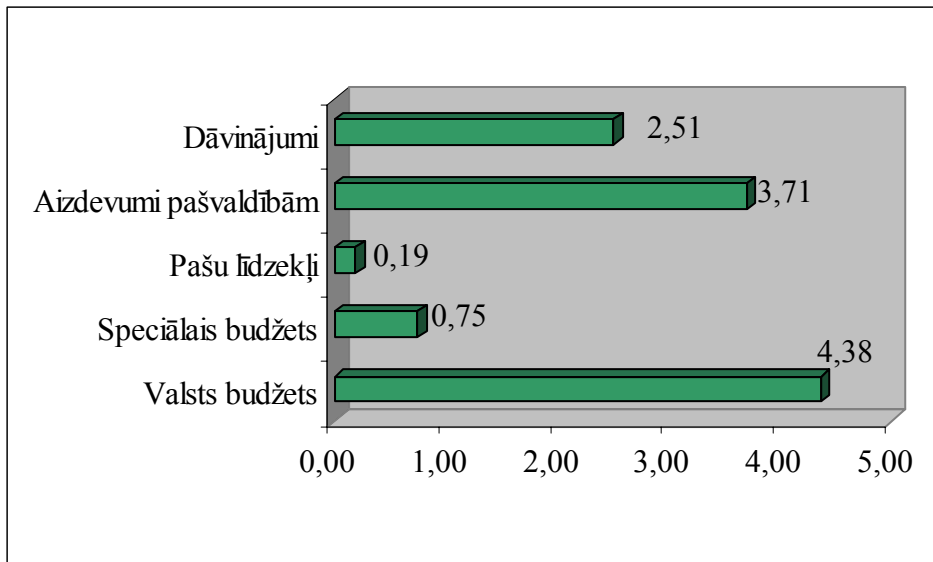
1. VALSTS INVESTĪCIJU PROGRAMMAS REALIZĀCIJA

Valsts investīciju programmas (VIP) ietvaros 2002. gadā tika realizēti 20 Vides ministrijas kompetencē esošie investīciju projekti: 8 projekti budžeta iestādēs un 12 projekti pašvaldībās. Turklāt trīs pašvaldībām valsts budžeta ietvaros tika piešķirtas vienreizējās investīcijas ārkārtas situācijas novēršanai ūdenssaimniecības objektos.

VIP sadaļā “Investīcijas budžeta finansētām institūcijām” iekļauto 8 projektu kopējās izmaksas 2002. gadā sastādīja 2,254 milj. latu — 1,506 milj. latu dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un 0,748 milj. latu īpašiem mērķiem iezīmētie ienākumi (speciālais budžets). Projektus realizēja Latvijas Vides aģentūra (2 projekti), Valsts Hidrometeoroloģijas aģentūra (2 projekti), Latvijas Tūrisma attīstības aģentūra (1 projekts), Slīteres nacionālais parks (1 projekts) un Vides ministrija (2 projekti).

VIP sadaļā “Mērķdotācijas pašvaldībām” iekļauti 2 atkritumu apsaimniekošanas, 9 ūdenssaimniecības un 1 teritorijas kompleksās attīstības investīciju projekts. Rēzeknes pilsētai, Dundagas pagastam (Ance, Dundaga, Tārgale) un Babītes pagastam (Piņķu apdzīvotā vieta) ūdenssaimniecības sakārtošanai kā vienreizējās investīcijas piešķirti valsts budžeta līdzekļi 0,675 milj. latu apmērā. Pašvaldību projektos investēti 9,276 milj. latu — 2,869 milj. latu no valsts pamatbudžeta, 2,508 milj. latu lieli dāvinājumi, 3,705 milj. latu kredītresursi un pašu līdzekļi 0,194 milj. latu apjomā.

Pavisam vides aizsardzības infrastruktūras un reģionālās attīstības, kā arī institūciju stiprināšanas projektos 2002. gadā investēti 11,53 milj. latu, no kuriem VIP ietvaros — 10,86 milj. latu (*1. att.*).

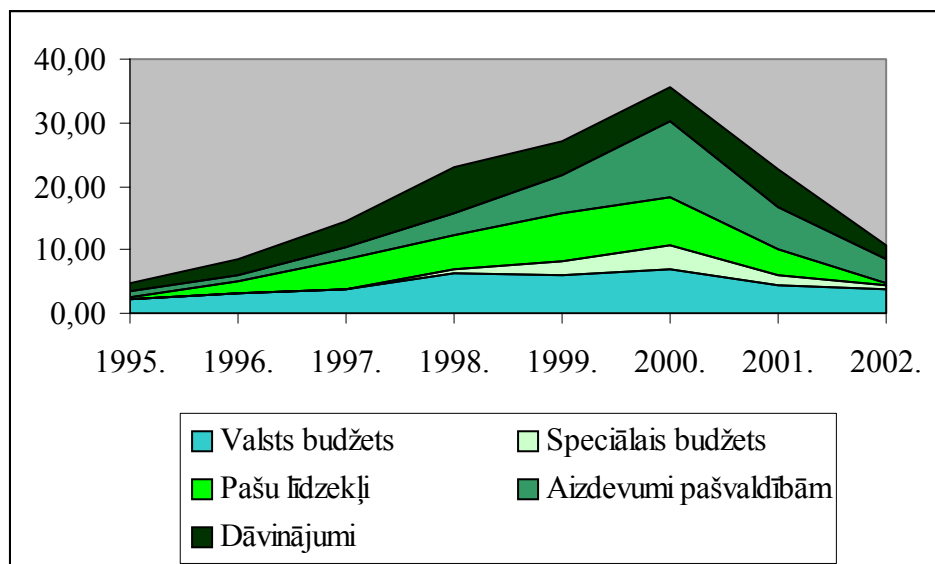
1. attēls. Vides investīcijas atbilstoši finansu avotam, 2002, milj. LVL

VIP ieguldījums vides sakārtošanā 2002. gadā būtiski samazinājies, nerasniedzot pat 1997. gada līmeni. Salīdzinot ar pagājušo gadu, investīciju apjoms samazinājies divas reizes, bet ar 2000. gadu — vairāk nekā trīs reizes (*1. tab., 2. att.*). Vairākas pašvaldības

nav nodrošinājušas savu ieguldījumu atbilstoši aktualizētajiem VIP projektu pieteikumiem, bet valsts budžeta līdzekļi, dāvinājumi un aizdevumi izlietoti kā plānots.

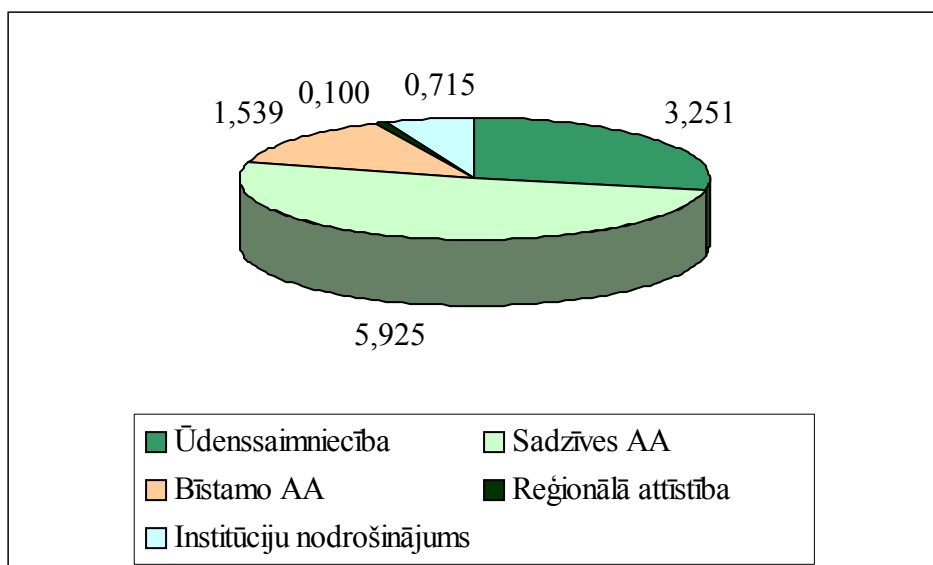
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Valsts pamatbudžets	2,20	3,26	3,66	6,24	5,93	7,04	4,42	3,70
mērķdotācijas	1,91	1,97	1,73	4,19	4,90	5,98	3,13	2,19
ministrijas investīcijas	0,29	1,29	1,93	2,05	1,03	1,06	1,28	1,51
Speciālais budžets	0,00	0,00	0,07	0,66	2,11	3,67	1,68	0,75
Aizdevumi pašvaldībām	0,92	0,99	1,78	3,27	6,10	11,77	6,88	3,71
Dāvinājumi	1,19	2,61	4,03	7,49	5,51	5,52	5,86	2,51
pašvaldībām	1,19	2,51	3,56	6,64	5,23	5,31	5,24	2,51
ministrijas pārraudzībā un pakļautībā esošo organizāciju projektiem	0,00	0,10	0,47	0,85	0,28	0,21	0,62	0,00
Pašu līdzekļi	0,34	1,80	4,80	5,45	7,59	7,42	3,84	0,19
Kopā	4,65	8,66	14,35	23,12	27,25	35,41	22,68	10,86

1. tabula. Investīcijas vides aizsardzībā — VIP finansu struktūra, 1995—2002, milj. LVL

2. attēls. VIP finansu avotu ieguldījumu dinamika vides sektorā, 1995 —2002, milj. LVL

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izveidē ieguldīti 5,925 milj. latu, ūdenssaimniecības sakārtošanā — 3,251 milj., bet bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē — 1,539 milj. latu (3. att.).

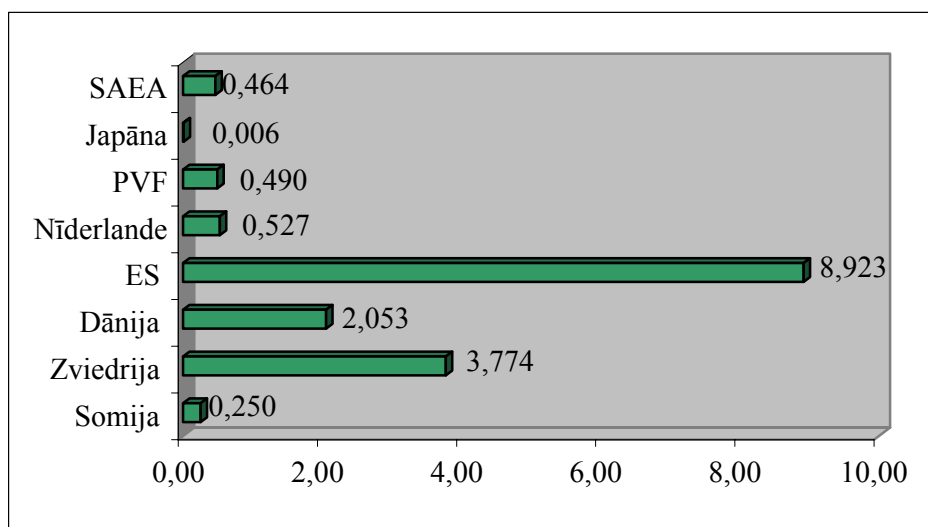

3. attēls. Investīcijas infrastruktūras sakārtošanā, 2002, milj. LVL

Skat. pielikuma 1. tabulu Valsts investīciju programmas projekti, 2002.

2. STARPTAUTISKĀ PALĪDZĪBA VIDES AIZSARDZĪBĀ¹

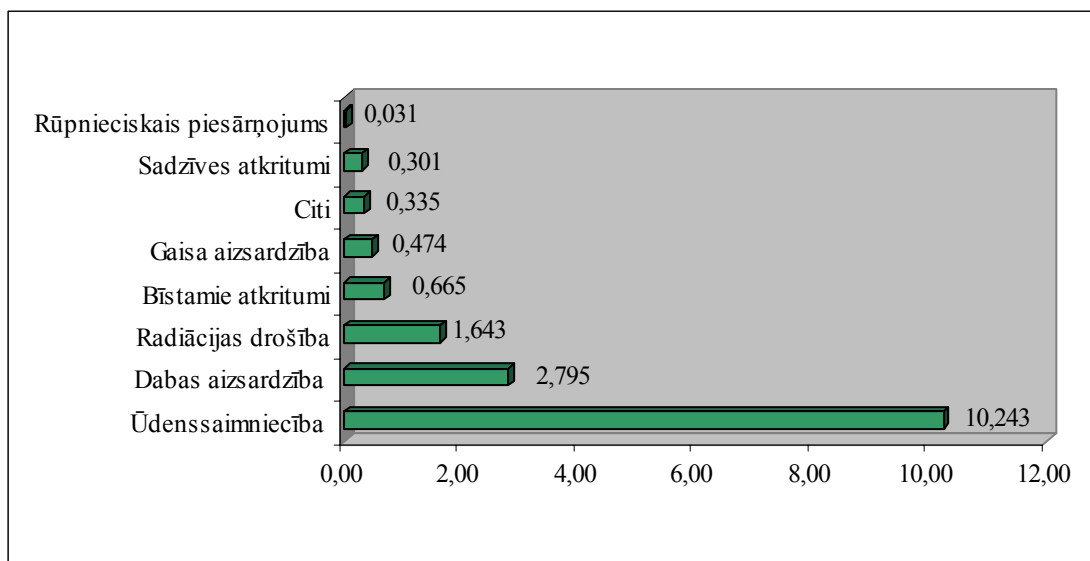
Pagājušajā 2002. gadā vides aizsardzības projektu realizācijai piesaistīta ārvalstu palīdzība 16,486 milj. latu apmērā, no kuriem vairāk nekā pusi, t.i., 8,923 milj. latu piešķīrusi Eiropas Savienība (ES) no saviem fondiem un programmām. Dānija piešķīrusi 2,053 milj., Zviedrija — 3,774 milj., Nīderlande — 0,527 milj. un Somija — 0,250 milj. latu. Finansiāls atbalsts saņemts arī no Pasaules Vides fonda (PVF) un Starptautiskās atomenerģijas aģentūras (SAEA), attiecīgi 0,490 un 0,464 milj. latu (4. att.).

4. attēls. Starptautiskā palīdzība atbilstoši dāvinātājiem, 2002, milj. LVL

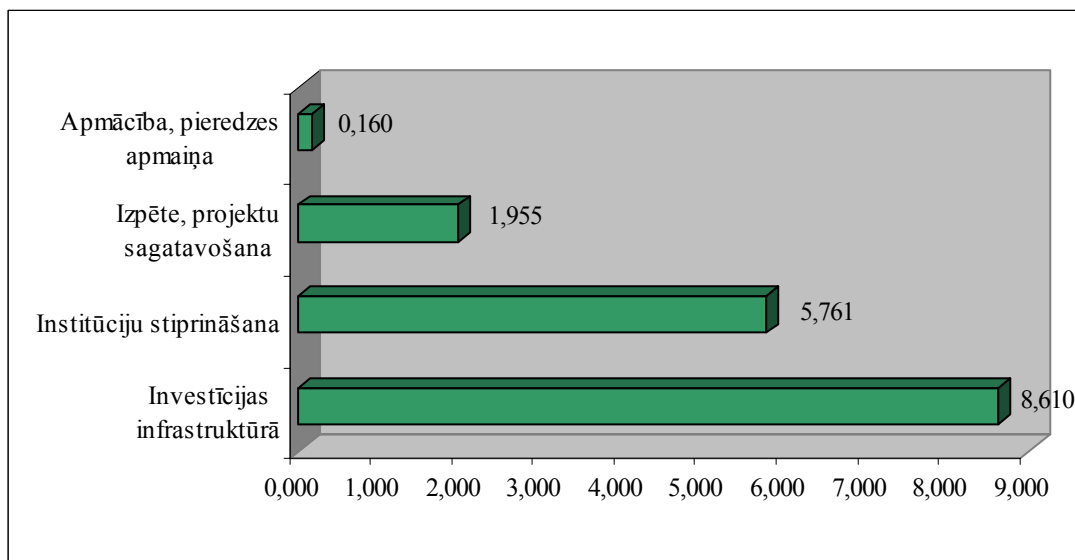
¹ Nodaļā sniegta informācija par 2002. gadā piešķirto starptautisko palīdzību, kura tikai daļēji apgūta atskaides periodā.

Starptautiskais līdzfinansējums piesaistīts ūdenssaimniecības, sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas, dabas aizsardzības, gaisa aizsardzības, radiācijas drošības un rūpnieciskā piesārņojuma samazināšanas projektiem. (5. att.).

5. attēls. Starptautiskā palīdzība atbilstoši vides sfērai, 2002, milj. LVL

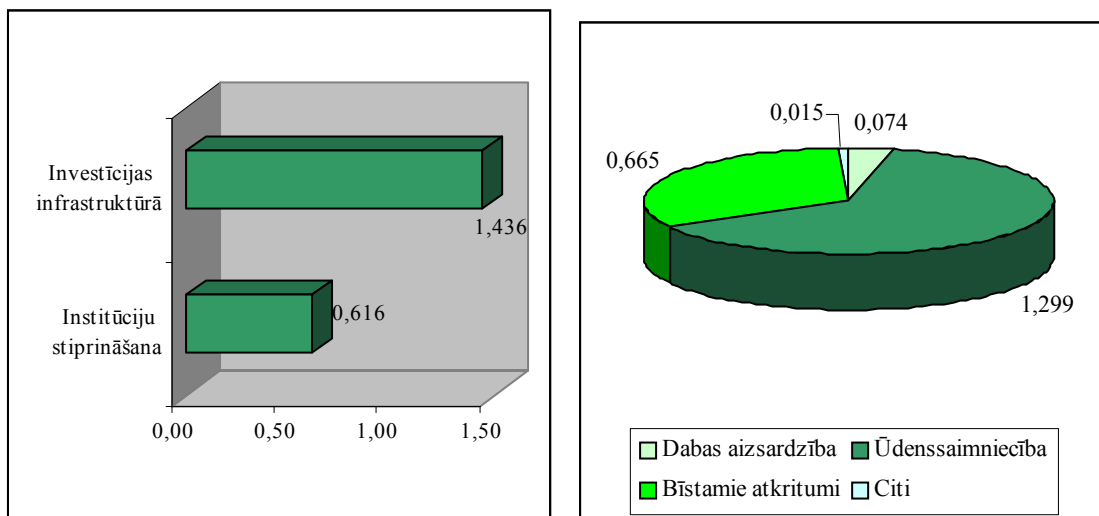
Galvenokārt līdzekļi piesaistīti vides aizsardzības infrastruktūras (8,61 milj. latu) un institūciju stiprināšanas (5,761 milj. latu) projektiem, kā arī projektu sagatavošanai un apmācībai (6. att.).

6. attēls. Starptautiskās palīdzības prioritārie sektori, 2002, milj. LVL

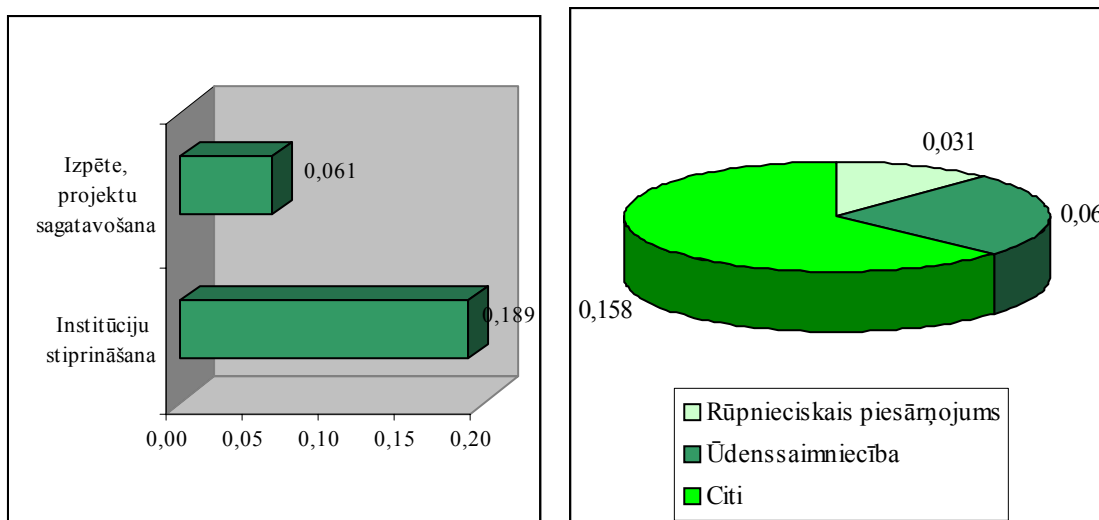
Dānijas Vides aizsardzības aģentūra (Dānijas VAA) līdzekļus 2,053 milj. latu apmērā piešķirusi ūdenssaimniecības sakārtošanai (1,299 milj. latu), dabas aizsardzībai (0,074 milj. latu) un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas projektiem (0,665 milj. latu) (7. att.). Galvenokārt atbalstīti vides aizsardzības infrastruktūras projekti — notekūdeņu attīrīšanas iekārtu atjaunošana Balvos, naftas produktus saturošu notekūdeņu attīrīšanas

iekārtu celtniecība Liepājā, dūņu apstrādes ierīces Jelgavas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

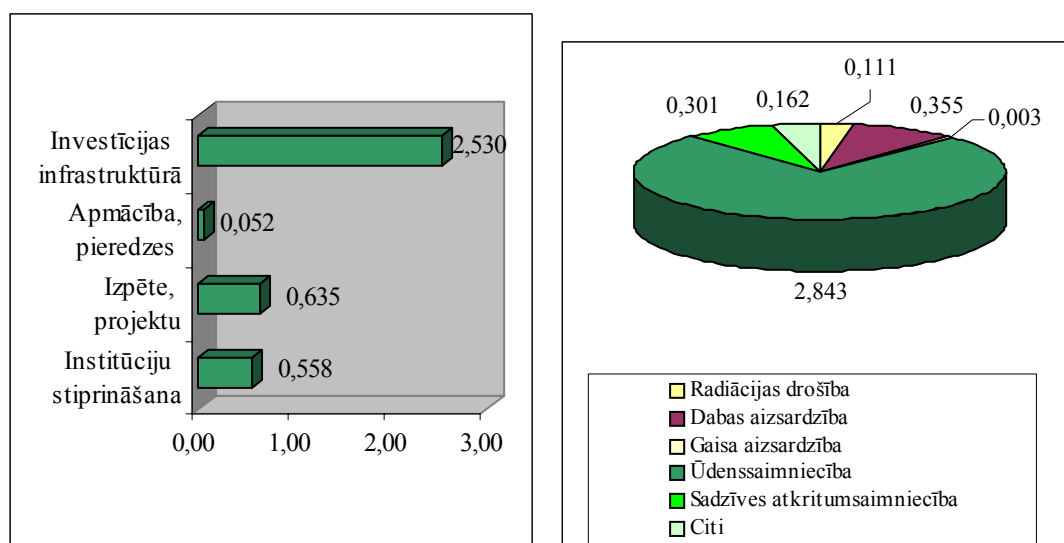
7. attēls. Dānijas VAA piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2001, 2,053 milj. LVL

Somijas Vides ministrija sniegusi tehnisko palīdzību Pļaviņu ūdenssaimniecības projekta izstrādei un Brocēnu cementa rūpnīcas integrētās vides un kvalitātes sistēmas uzlabošanas programmai, kā arī Somijas eksperti palīdzējuši Ieviešanas institūcijai ISPA projektu vadībā (8. att.).

8. attēls. Somijas piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2002, 0,250 milj. LVL

Zviedrijas finansiālais atbalsts Latvijas vides un dabas aizsardzības projektiem 2002. gadā sasniedzis 3,774 milj. latu. Zviedrijas Starptautiskās attīstības aģentūra (*Sida*) piešķīrusi 3,54 milj. latu, t.i., ūdenssaimniecības projektiem, t.sk. *DemoEast* projektam kopsummā piešķirti 2,843 milj. latu, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekta sagatavošanai Piejūras SAA reģionā — 0,3 milj. latu, līdzsvarotai mežu apsaimniekošanai — 0,206 milj. latu, radiācijas drošības projektiem — 0,09 milj. latu un izglītošanas projektam ekotoksikoloģijā — 0,1 milj. latu. Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra (Zviedrijas VAA) atbalstījusi dabas aizsardzības, gaisa aizsardzības u.c. projektus par kopējo summu 0,214 milj. latu. Zviedrijas Kodolenerģētikas inspekcija piešķīrusi līdzekļus video novērošanas iekārtu uzstādīšanai radioaktīvo atkritumu glabātnē “Radons” 0,021 milj. latu apjomā (9. att.).

9. attēls. Zviedrijas piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2002, 3,774 milj. LVL

Skat. pielikuma 2. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā.

3. EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU UN PROGRAMMU LĪDZFINANSĒJUMA PIESAISTE

Atbilstoši vides investīciju stratēģijai vides projektu realizācijai tiek piesaistīti Latvijai pieejamie Eiropas Savienības programmu un fondu līdzekļi. Apjomīgākie līdzekļi paredzēti ES direktīvu specifisko finansēšanas un ieviešanas plānu (DSFIP) realizācijai ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sfērā. Lai sakārtotu ūdenssaimniecības sistēmas atbilstoši vides aizsardzības prasībām, 2002. gadā nodrošināts, ka praktiski visās pilsētās un apdzīvotajās vietās, kur direktīvu prasības jāievieš līdz 2015. gadam, izplānota projektu sagatavošana. Arī, veidojot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmu valstī, investīciju projekti izplānoti gandrīz visos sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionos, izņemot Viduskurzemi, kur arī paredzēts izveidot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmu (3. tab.).

Gan vides aizsardzības infrastruktūras projektu sagatavošana (tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde, ietekmes uz vidi novērtējums, projekta pieteikuma formas ES līdzfinansējuma pieprasījumam izstrāde), gan ES līdzfinansējuma apstiprināšanas procedūra ir laikietilpīgs process, kam, plānojot projektus, jāparedz vismaz divi gadi. Tā, piemēram, Vides ministrija 2002. gadā Eiropas Komisijai *ISPA* fonda līdzfinansējuma saņemšanai iesniedza 3 vides aizsardzības infrastruktūras projektu pieteikumus — Rēzeknes ūdenssaimniecības projektam un Dienvidlatgales un Austrumlatgales sadzīves atkritumu apsaimniekošanas (SAA) reģionu projektiem, bet līdzfinansējums no *ISPA* fonda tika apstiprināts tikai Rēzeknes ūdenssaimniecības projektam (2. tab.).

Projekts	Kopējās izmaksas, milj. EUR	<i>ISPA</i> fonda līdzfinansējums, milj. EUR
Rēzeknes ūdenssaimniecības projekts	11,49	7,10

2. tabula. Apstiprinātais finansējums *ISPA* fonda līdzfinansētajam projektam, 2002

Ūdenssaimniecības sektorā 2002. gadā sagatavoti

- izvērtējuma ziņojumi un vidēja termiņa investīciju programmas ES likumdošanas ieviešanai Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī;
- 13 ūdenssaimniecības attīstības projektu tehniski ekonomiskie pamatojumi (Vangaži, Baldone, Carnikava, Ikšķile, Koknese, Skrīveri, Staicele, Mazsalaca, Rūjiena, Aloja, Liepa, Jaunpiebalga, Varakļāni);

uzsākta tehniski ekonomisko pamatojumu izstrāde

- Kurzemes reģiona pašvaldībās (Brocēni, Grobiņa, Kandava, Kuldīga, Roja, Saldus, Skrunda, Talsi, Ugāle, Stende, Dundaga, Vaiņode),
- 3 Pierīgas pašvaldībās (Ādaži, Ulbroka, Baloži);

uzsākta projektu pieteikuma sagatavošana ES līdzfinansējuma piesaistei

- tehniskās palīdzības saņemšanai Rīgas, Daugavpils, Liepājas un Ventspils ūdenssaimniecības investīciju projektu konkursu dokumentācijas sagatavošanai,
- Rīgas, Daugavpils, Liepājas un Ventspils investīciju projektiem,
- Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldību ūdenssaimniecības attīstības II kārtas investīciju projektam.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sektorā 2002. gadā

- uzsākta Piejūras un Zemgales SAA reģionu projektu (tehniski ekonomiskais pamatojums, ietekmes uz vidi novērtējuma pieteikums, projekta pieteikuma forma) sagatavošana līdzfinansējuma saņemšanai no ES;
- Vidusdaugavas SAA reģiona projektam sagatavots darba uzdevums projekta sagatavošanai (tehniski ekonomiskais pamatojums, ietekmes uz vidi novērtējuma pieteikums, projekta pieteikuma forma) līdzfinansējuma saņemšanai no ES.

Projekts	Potenciālais ES līdzfinansējums
Ūdenssaimniecība	
Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldību (Carnikava, Ikšķile, Skrīveri, Koknese, Ērgļi, Mazsalaca, Rūjiena, Aloja, Varakļāni, Jaunpiebalga, Liepa, Vangaži, Baldone, Aizkraukle, Gulbene, Balvi, Madona, Krāslava, Jēkabpils) ūdenssaimniecības attīstības projekts — II kārtā	Kohēzijas fonds
Olaines ūdenssaimniecības attīstības projekts	Kohēzijas fonds
Rīgas ūdenssaimniecības attīstības projekts	ISPA, Kohēzijas fonds
Ventspils ūdenssaimniecības attīstības projekts	ISPA, Kohēzijas fonds
Daugavpils ūdenssaimniecības attīstības projekts	ISPA, Kohēzijas fonds
Liepājas ūdenssaimniecības attīstības projekts	ISPA, Kohēzijas fonds
Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldību (Saulkrasti, Līgatne, Ādaži, Mālpils, Lubāna, Viļaka, Kārsava, Ludza, Zilupe, Malta, Ilūkste, Pļaviņas, Baloži, Ulbroka, Viļāni) ūdenssaimniecības attīstības projekts — III kārtā	Kohēzijas fonds
Kurzemes reģiona pašvaldību (Grobiņa, Aizpute, Vaiņode, Skrunda, Kuldīga, Saldus, Brocēni, Ugāle, Dundaga, Roja, Talsi, Stende, Kandava, Priekule) ūdenssaimniecības attīstības projekts	Kohēzijas fonds
Zemgales reģiona pašvaldību (Tukums, Dobeles, Ozolnieki, Auce, Kalnciems, Iecava, Vecumnieki, Bauska, Īslīce, Babīte, Mārupe, Viesīte) ūdenssaimniecības attīstības projekts	Kohēzijas fonds
Jelgavas ūdenssaimniecības attīstības projekts	Kohēzijas fonds
Atkritumu apsaimniekošana	
Dienvidlatgales SAA reģiona projekts	ISPA
Austrumlatgales SAA reģiona projekts	ISPA
Malienas SAA reģiona projekts	Kohēzijas fonds
Bīstamo atkritumu poligona celtniecības projekts	Kohēzijas fonds
Piejūras SAA reģiona projekts	Kohēzijas fonds
Zemgales SAA reģiona projekts	Kohēzijas fonds
Viduskurzemes SAA reģiona projekts	Kohēzijas fonds
Vidusdaugavas SAA reģiona projekts	Kohēzijas fonds

3. tabula. Plānotā ES līdzfinansējuma piesaiste vides infrastruktūras projektiem

Paralēli ES ISPA un Kohēzijas fonda līdzfinansējuma piesaistes plānošanai, 2002. gadā uzsākta arī projektu identifikācija Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansējuma piesaistei, kas varētu tikt novirzīts mazo apdzīvoto vietu ūdenssaimniecības sistēmu sakārtošanai un sadzīves atkritumu izgāztuvju slēgšanai un

rekultivācijai, dalītās atkritumu vākšanas sistēmas izveidei, kā arī dažādu atkritumu veidu pārstrādes iekārtu izveidei. Ir sagatavots vispārīgs apskats, kas ietver esošās situācijas un investīciju nepieciešamības novērtējumu, par vairāk nekā 80 Latvijas apdzīvotajām vietām ar iedzīvotāju skaitu no 1000 līdz 2000. Balstoties uz šo apskatu un iesniegtajiem investīciju pieprasījumiem, sagatavots prioritāro ūdenssaimniecības projektu saraksts līdzfinansēšanai no ERAF līdzekļiem.

Institūciju stiprināšanai *Phare* programma apstiprinājusi līdzfinansējumu Vides ministrijas un Labklājības ministrijas sagatavotajiem kopprojektiem 3,663 milj. eiro apjomā (4. tab.).

Projekts	Kopējās izmaksas, milj. EUR	<i>Phare</i> līdzfinansējums, milj. EUR
Vides monitorings*	2,438	1,913
Radiācijas drošības un kodoldrošības infrastruktūras uzraudzības kapacitātes stiprināšana*	1,750	1,750
Kopā	4,188	3,663

4. tabula. Apstiprinātais finansējums *Phare* līdzfinansētajiem projektiem, 2002

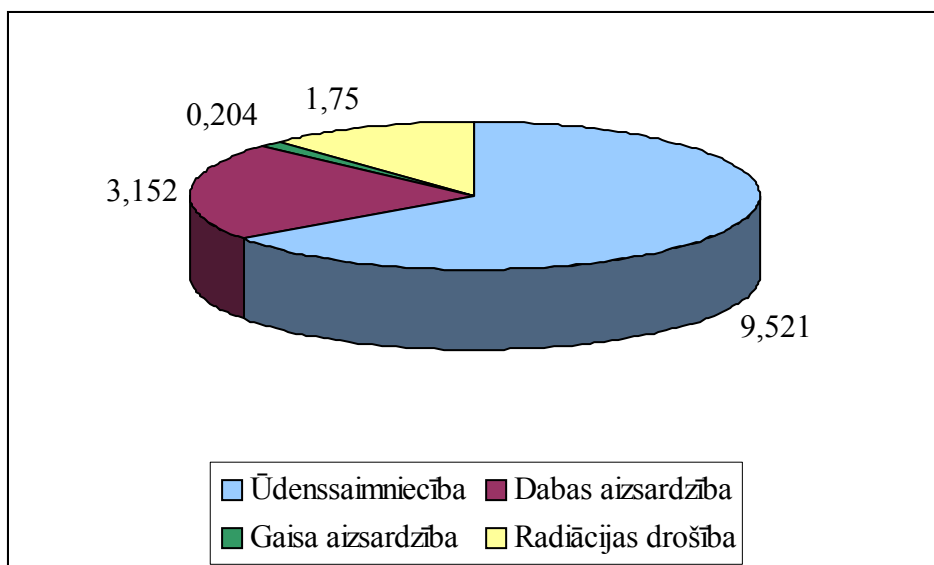
ES programmā *LIFE* Latvija piedalās kopš 2001. gada. Latvijas dalībai ES programmā *LIFE* 2002. gadā no valsts budžeta iemaksāti 0,177 milj. latu, bet projekti apstiprināti par kopējo summu 3,485 milj. latu, no kuriem 2,357 milj. latu sedz *LIFE* programma (5. tab.).

Projekts	Kopējās izmaksas, milj. EUR	<i>LIFE</i> programmas līdzfinansējums, milj. EUR
Ķemeru Nacionālā Parka dabas aizsardzības plāna ieviešana	1,932	1,449
Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā	2,271	1,703
Ziemeļsusējas upes baseina apsaimniekošanas sistēmas izstrāde, pamatojoties uz ekosistēmas pieeju un plašu iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesā vietējā līmenī	1,043	0,508
Enerģijas marķēšana daudzdzīvokļu ēkās	0,467	0,204
Kopā	5,713	3,864

5. tabula. Apstiprinātais finansējums *LIFE* programmas līdzfinansētajiem projektiem, 2002

Kopā 2002. gadā no ES fondiem un programmām vides politikas ieviešanai piesaistīti 14,627 milj. eiro, kopējā summa, par kuru tiks realizēti projekti — 21,391 milj. eiro (10. att.).

* Vides ministrijas un Labklājības ministrijas kopprojekts

10. attēls. No Eiropas Savienības piesaistītie līdzekļi, milj. EUR, 2002

4. ES ISPA FONDA PIEŠĶIRTO LĪDZEKĻU APGŪŠANA

Sākot no 2000. gada Eiropas Savienība vides aizsardzības infrastruktūras projektiem Latvijā no ISPA fonda piešķirusi līdzfinansējumu 112,576 milj. eiro apmērā. ISPA fonda līdzfinansēto projektu realizācijai starp Vides ministriju, projektā iesaistīto pašvaldību un tās atkritumu apsaimniekošanas vai ūdenssaimniecības uzņēmumu tiek slēgtas vienošanās par pušu tiesībām un pienākumiem, kas reglamentē savstarpējās attiecības un nosaka maksājumu un dokumentu aprites kārtību. 2002. gadā tika noslēgtas 3 šādas vienošanās:

- “Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Ventspilī” — vienošanās projekta realizācijai noslēgta starp Ventspils pilsētas domi, Ventspils pašvaldības bezpeļņas organizāciju SIA “Ūdeka” un nozares atbildīgo amatpersonu 2002. gada 3. oktobrī.
- “Cieto sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ventspils reģionā” — vienošanās projekta realizācijai noslēgta starp Ventspils domi, pašvaldības bezpeļņas organizāciju “Labiekārtošanas kombināts” un nozares atbildīgo amatpersonu 2002. gada 3. oktobrī.
- “Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ziemeļvidzemes reģionā” — vienošanās projekta realizācijai noslēgta starp pašvaldības uzņēmumu bezpeļņas organizāciju “Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija”, Valmieras pilsētas domi un nozares atbildīgo amatpersonu 2002. gada 19. novembrī.

Pārējo ISPA fonda līdzfinansēto projektu realizācijai ir sagatavoti vienošanās projekti, kas iesniegti pašvaldībām saskaņošanai.

ES fondu līdzfinansētiem projektiem Eiropas Komisija (EK) izstrādājusi līgumu slēgšanas procedūru pakalpojumu sniegšanai, aprīkojuma iepirkumam un būvdarbiem, kas aprakstīta “Praktiskajā rokasgrāmatā *Phare, ISPA* un *SAPARD* līdzekļu kontraktēšanai”. Šī procedūra iekļauj konkursa nolikuma izstrādi, konkursu par būvdarbu, pakalpojumu sniegšanu un aprīkojuma iepirkuma izpildi, konkursu vērtēšanu un līguma slēgšanu. Konkursa procedūra ilgst no 5 līdz 12 mēnešiem atkarībā no tā, vai tiek izsludināts atklāts starptautiskais vai vietējais konkurss vai vienkāršota procedūra, vai cits iepirkuma procedūras variants atbilstoši darba uzdevumam (pakalpojumu sniegšana, aprīkojuma iepirkums, būvdarbi) un

tā apjomam. Saskaņā ar EK izstrādātajiem ieteikumiem uzsāktas iepirkuma procedūras projektiem:

- “Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Rīgā”,
- “Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā”,
- “Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Ventspilī”,
- “Cieto sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ventspils reģionā”,
- “Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Liepājas rajonā”,
- “Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ziemeļvidzemes reģionā”,
- “Tehniskā palīdzība vides projektos Latvijā” (6. tabula).

Projektos paredzētie līgumi	Līguma veids
<i>Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Rīgā</i>	
• Centralizētas kanalizācijas notekūdeņu savākšanas sistēmas paplašināšana. Pašteses kanalizācijas tuneļa izbūve no Vairoga ielas līdz Gaujas ielai. Zaķumuižas dzeramā ūdens urbumu paplašināšana*.	Būvdarbi
• Būvdarbu tehniskā uzraudzība*.	Pakalpojumi
<i>Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā</i>	
• Ūdens un kanalizācijas tīklu atjaunošana un paplašināšana. Upes pārvads. Notekūdeņu pārsūkņēšanas staciju rekonstrukcija. NAI rekonstrukcija. Ūdens laboratorijas rekonstrukcija un Radio komunikāciju sistēma (SCADA).	Būvdarbi
• Laboratorijas iekārtu un apkalpošanas tehnikas iegāde un uzstādīšana*. • Noplūžu samazināšanas programma un modelēšana*. • Būvdarbu tehniskā uzraudzība*.	Aprīkojuma iepirkums Pakalpojumi Pakalpojumi
<i>Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Ventspilī</i>	
• Ūdensapgādes un kanalizācijas cauruļvadu tīklu atjaunošana un paplašināšana. Tīklu apkalpošanai nepieciešamā aprīkojuma piegāde*.	Būvdarbi
• Dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecības un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sūkņu staciju rekonstrukcija*.	Būvdarbi
• Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu modelēšana, programmēšana un datu analīze. Noplūžu konstatēšana**.	Pakalpojumi
• Būvdarbu tehniskā uzraudzība un tehniskā palīdzība projekta ieviešanas grupai**.	Pakalpojumi
<i>Cieto sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ventspils reģionā</i>	
• Cieto sadzīves atkritumu poligona celtniecība*.	Būvdarbi
• Būvdarbu tehniskā uzraudzība**.	Pakalpojumi
<i>Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Liepājas rajonā</i>	
• Grobiņas atkritumu poligona celtniecība*.	Būvdarbi
• Šķēdes atkritumu izgāztuves atjaunošana*.	Būvdarbi
• Enerģijas pārveidošanas vienību iekārtu piegāde Šķēdei un Grobiņai.	Aprīkojuma iepirkums
• Būvdarbu tehniskā uzraudzība Šķēdē un Grobiņā*.	Pakalpojumi

* 2002. gadā uzsākta iepirkuma procedūra

** 2002. gadā noslēgts līgums

<i>Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ziemeļvidzemes reģionā</i>	
• Daibes atkritumu izgāztuves celtniecība, esošo izgāztuvju rekonstrukcija*. • Atkritumu šķirošanas un dalīšanas iekārtu piegāde*.	Būvdarbi Aprīkojuma iepirkums
<i>Tehniskā palīdzība vides projektos Latvijā</i>	
• Ūdens pakalpojumu attīstība Austrumlatvijas upju baseinos un Rēzeknes pilsētā** (konkursa dokumentu sagatavošana). • Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Malienas reģionā (konkursa dokumentu sagatavošana). • Latvijas bīstamo atkritumu apsaimniekošanas projekta priekšdarbi (konkursa dokumentu sagatavošana, TEP un ES līdzfinansējuma pieprasījuma formas izstrāde).	Pakalpojumi Pakalpojumi Pakalpojumi
<i>Ūdenssaimniecības attīstība Austrumlatvijas upju baseinos</i>	
• Dzeramā ūdens attīrīšana 14 Austrumlatvijas upju baseinu pilsētās. • Notekūdeņu attīrīšana 15 Austrumlatvijas upju baseinu pilsētās. • Ūdensapgādes un notekūdeņu tīklu atjaunošana un paplašināšana 18 Austrumlatvijas upju baseinu pilsētās. • Būvdarbu inženiertehniskā uzraudzība. • Neuzskaitītā ūdens samazināšanas programma 18 Austrumlatvijas upju baseinu pilsētās un tehniskā palīdzība. • Institucionālā attīstība un projektu ieviešanas vienība.	Būvdarbi Būvdarbi Būvdarbi Pakalpojumi Pakalpojumi Pakalpojumi
<i>Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstība</i>	
• Ūdenssaimniecības sistēmas attīstība. • Pašteses kanalizācijas atjaunošana un skalošana. • Kauguru dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecība. • Konkursa dokumentu sagatavošana, būvdarbu tehniskā uzraudzība un tīklu digitālā kartēšana	Būvdarbi Būvdarbi Būvdarbi Pakalpojumi
<i>Rēzeknes ūdenssaimniecības projekts</i>	
• Dzeramā ūdens komponente. • Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu atjaunošana. • Dzeramā ūdens un kanalizācijas tīkla paplašināšana un atjaunošana. • Būvdarbu uzraudzība un tehniskā palīdzība. • Tīkla uzturēšanai nepieciešamā aprīkojuma piegāde.	Būvdarbi Būvdarbi Būvdarbi Pakalpojumi Aprīkojuma iepirkums

6. tabula. ISPA fonda līdzfinansēto projektu realizācijai paredzētie līgumi.

ISPA fonda līdzfinansētajiem projektiem uzsāktas konkursa procedūras (publicēts iepirkuma sludinājums) kopsummā par 70,256 milj. eiro — ūdenssaimniecības projektiem par 47,506 milj., tehniskajai palīdzībai konkursu dokumentu sagatavošanai ūdenssaimniecības projektiem par 3,65 milj., bet atkritumu saimniecības projektiem par 19,1 milj. eiro. Līgumi noslēgti par 4,32 milj. eiro.

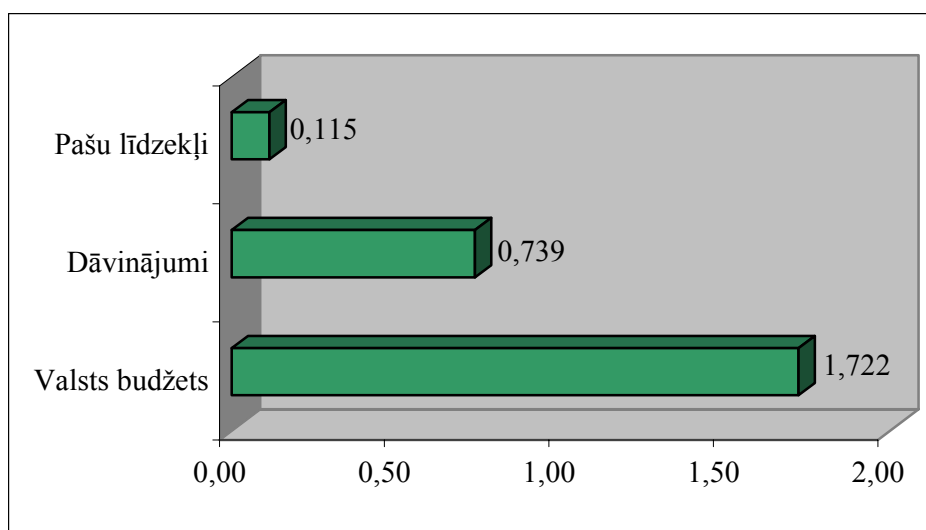
** 2002. gadā noslēgts līgums

5. INVESTĪCIJAS VIDES KVALITĀTES UZLABOŠANAI

5.1. Ūdenssaimniecība

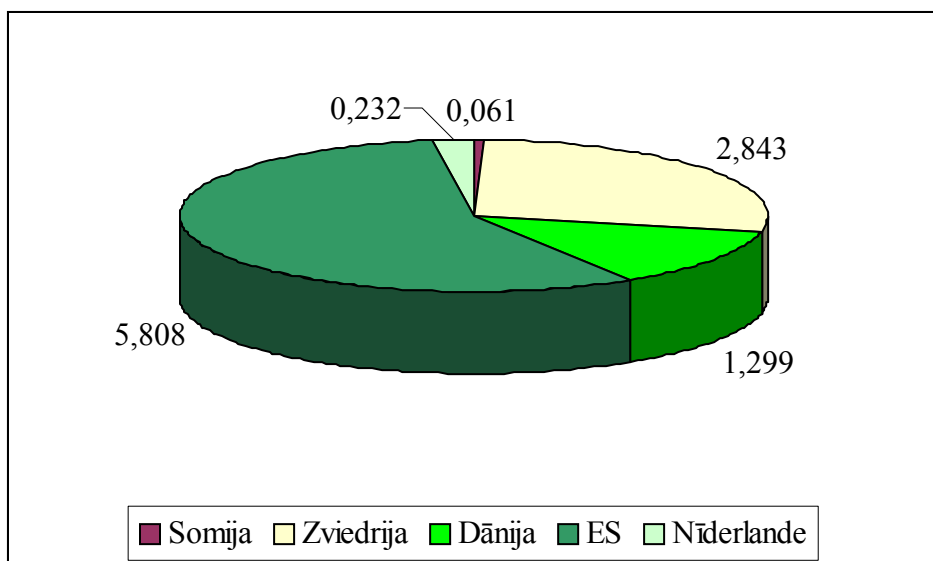
Ūdenssaimniecības infrastruktūras projektu ietvaros 2002. gadā uzceltas jaunas atdzelžošanas stacijas Saldū, Gulbenē, Jēkabpilī, Talsos, Bauskā, Aizkrauklē, Kuldīgā un Jaunpilī. Jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas uzceltas Bauskā, Dobelē, Kuldīgā, Saldū un Talsos, bet rekonstruētas Jēkabpilī un Jaunpilī. Izveidotas 9 jaunas dzeramā ūdensgūtnes un atjaunotas 13 ūdensgūtnes, izbūvētas 5 jaunas notekūdeņu sūkņu stacijas un atjaunotas 5 notekūdeņu sūkņu stacijas. Ūdens apgādes tīkli paplašināti par 27,2 km un rekonstruēti 5,2 km garumā, notekūdeņu savākšanas sistēmas paplašinātas par 18,1 km un rekonstruētas 1,6 km garumā.

VIP ietvaros 2002. gadā ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos ieguldīti 2,576 milj. latu, no tiem 0,739 milj. latu dāvinājumi, 0,115 milj. latu pašvaldības/pašvaldību uzņēmumi līdzekļi un 1,722 milj. latu dotācijas no valsts budžeta (11. att.). Kā vienreizējas investīcijas ūdenssaimniecību attīstībai Rēzeknes pilsētā, Dundagas pagastā (Ance, Dundaga, Tārgale) un Babītes pagastā no valsts budžeta papildus piešķirti vēl 0,675 milj. latu. Pavisam 2002. gadā ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos ieguldīti 3,251 milj. latu.

11. attēls. VIP investīcijas ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos, 2002, milj. LVL

Ūdenssaimniecības sakārtošanai no ES ISPA fonda un divpusējās sadarbības partneriem 2002. gadā piesaistīti 10,243 milj. latu (12. att.).

12. attēls. Starptautiskā palīdzība ūdenssaimniecības sakārtošanai, 2002, milj. LVL

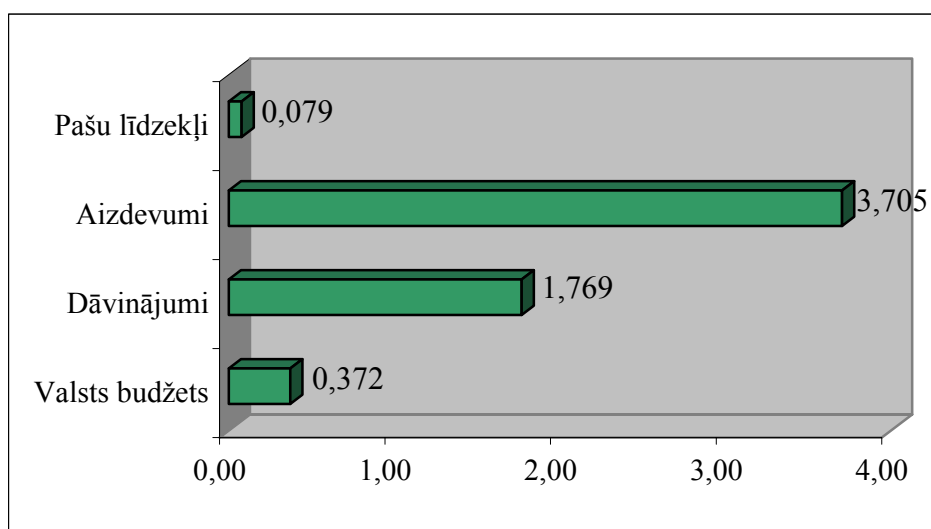
Latvijas Vides aizsardzības fonds (LVAf) ūdens sektorā, t.sk. *HELCOM* aktivitātēm 2002. gadā ieguldīja 1,09 milj. latu, no tiem 0,51 milj. latu infrastruktūras projektu sagatavošanai, lai piesaistītu *ISPA* fonda līdzfinansējumu.

Latvijas Vides investīciju fonds (LVIF) Cesvaines pilsētas domei un Maltas komunālās saimniecības uzņēmumam ūdenssaimniecības projektu realizācijai 2002. gadā piešķīris kredītus par kopējo summu 0,055 milj. latu.

Skat. pielikuma 1. un 2.1. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Ūdens sektors.

5.2. Sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Valsts investīciju programmas ietvaros 2002. gadā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē ieguldīti 5,925 milj. latu — Rīgas pilsētas cieto sadzīves atkritumu saimniecības projektā 5,130 milj. latu un Liepājas reģiona atkritumu saimniecības projektā 0,795 milj. latu. Kopējās investīcijas veido 1,769 milj. latu dāvinājumi, 0,372 milj. latu valsts budžeta dotācijas un pašvaldības/pašvaldību uzņēmumu līdzekļi, ieskaitot kredītus, 3,784 milj. latu (13. att.).

13. attēls. Investīcijas sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, 2002, milj. LVL

Rīgas pilsētas sadzīves atkritumu saimniecības projekta kopējo budžetu 2002. gadā sastādīja 3,607 milj. latu aizdevumi, 1,444 milj. latu dāvinājumi un 0,079 milj. latu pašu ieguldījums. Lielākās investīcijas 2002. gada laikā izgāztuvē "Getliņi" tika ieguldītas biogāzes ražošanas uzsākšanā — gāzes savākšanas iekārtā vecajā izgāztuvē, energobloka iekārtu iegādē un izbūvē, kā arī divu energošūnu izbūvē un šo šūnu pievienošanā vecajai izgāztuvei gāzes ieguvei. Ievērojamas summas bija nepieciešamas arī dažādu tehnisko uzlabojumu nodrošināšanai — 20 kV līnijas ievilkšanai un pieslēgšanai VAS "Latvenergo" tīkliem. Tāpat šajā gadā notika ēku un inženiertīklu izbūve, tehnikas, svaru un uzskaites sistēmas iegāde. Nozīmīgs darbs ir veikts vides sanācijā, jo Getliņu izgāztuves kalns ir pārklāts ar grunts materiāliem, izveidota lietus un gruntsūdeņu novadīšanas sistēma.

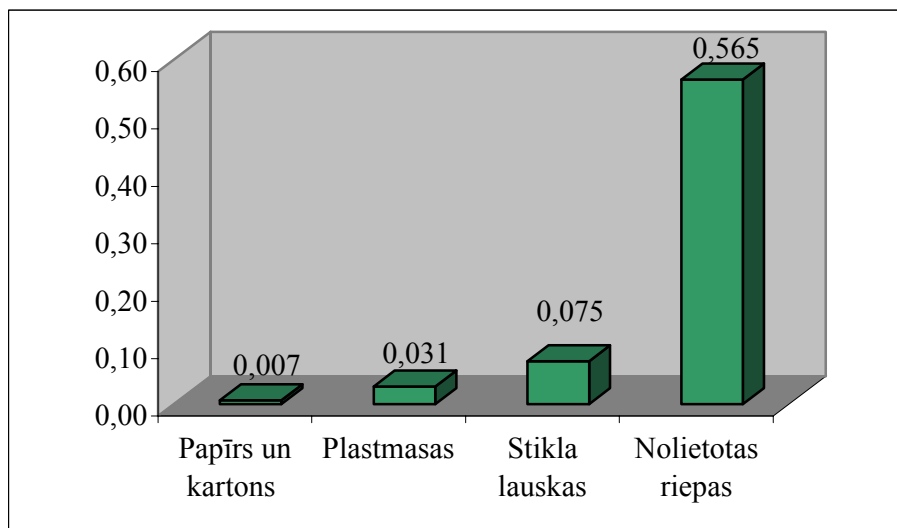
Liepājas reģiona sadzīves atkritumu saimniecības projekta realizācijā ieguldīti 0,372 milj. latu lieli valsts budžeta līdzekļi, dāvinājums 0,325 milj. latu apjomā un 0,098 milj. latu Pasaules bankas kredīts. Valsts budžeta līdzekļi 0,099 milj. latu apmērā un Pasaules bankas kredīts 2002. gadā tika tērēts 12 esošo izgāztuvju (Durbe, Medze, Vērgale, Bārta, Kaulene, Kazdanga, Nīca, Rucava, Dunika, Kalēti, Bunka, Virga) rekultivācijas darbiem. Grobiņas poligona vietas sagatavošanā un "Latvenergo" pieslēguma izveidē Grobiņā tika ieguldīti 0,273 milj. latu no valsts budžeta.

Pavisam 2002. gadā rekultivētas 19 sadzīves atkritumu izgāztuves ar kopējo platību 32 ha (1 izgāztuve (2 ha) Ziemeļvidzemes SAA reģionā, 6 izgāztuves (7,9 ha) Zemgales SAA reģionā un 12 izgāztuves (22,1 ha) Liepājas SAA reģionā) un izsniegtas 245 atļaujas sadzīves atkritumu apglabāšanai².

² Reģionālo vides pārvalžu dati.

Ārvalstu finansiālā palīdzība piesaistīta Piejūras sadzīves atkritumu saimniecības projekta sagatavošanai no *Sida* 0,301 milj. latu apjomā.

Latvijas Vides aizsardzības fonds sadzīves atkritumu apsaimniekošanai piešķīris 2,4 milj. latu, ieskaitot subsīdijas atkritumu otrreizējai pārstrādei 0,678 milj. latu un 1,49 milj. latu projektu sagatavošanai, lai piesaistītu *ISPA* fonda līdzfinansējumu (*14. att.*).

14. attēls. Subsīdijas sadzīves atkritumu pārstrādei, 2002, milj. LVL

Skat. pielikuma 1. un 2.2. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Sadzīves atkritumu sektors.

5.3. Bīstamo atkritumu apsaimniekošana

Lai izveidotu vides aizsardzības prasībām atbilstošu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu Latvijā, VIP ietvaros 2002. gadā tika turpināta 2 Vides ministrijas koordinēto projektu finansēšana. Saskaņā ar likumu “Grozījumi likumā “Par valsts budžetu 2002. gadam”” projektam “Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide” tika samazināts plānotais valsts pamatbudžeta finansējums, savukārt projekta “Bīstamo atkritumu apglabāšanas poligona izveide (*ISPA*)” realizācija pārcelta uz 2004. — 2005. gadu un izveidots jauns investīciju projekts “Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas poligona izveides nodrošinošie pasākumi un poligona darbībai nepieciešamo palīgobjektu izveide”. Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveides projektos 2002. gadā ieguldīti 1,539 milj. latu plānoto 1,676 milj. latu vietā — līdzekļu ietaupījums izveidojies konkursa procedūru rezultātā. Šajos projektos 2002. gadā

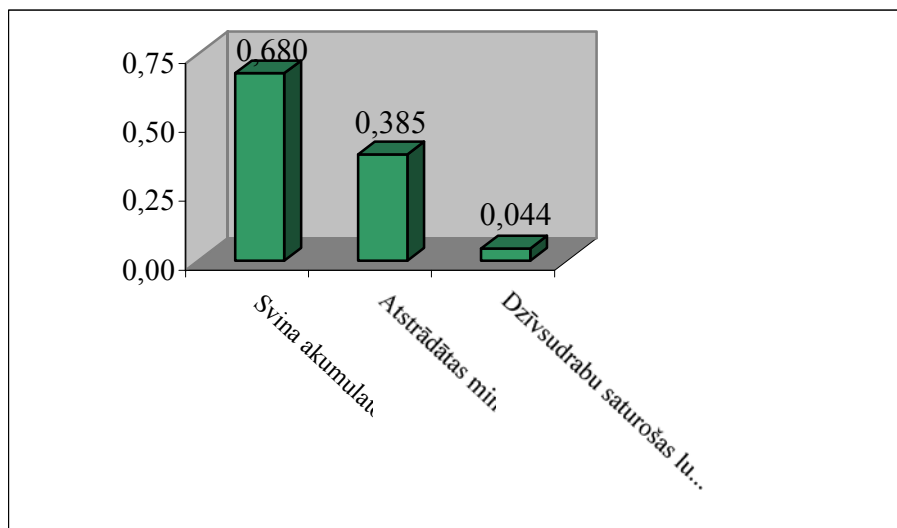
- praktiski pabeigti galvenie būvdarbi bīstamo atkritumu sadedzināšanas kompleksā Olainē;
- piegādāta un Olainē uzstādīta Dānijā izgatavotā bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārta;
- nodrošināti visi nepieciešamie iepirkumi bīstamo atkritumu sadedzināšanas kompleksa darbības uzsākšanai Olainē;
- sagatavots azbesta atkritumu novietnes būvprojekts un paveikti galvenie zemes darbi saistībā ar šīs novietnes izveidi Brocēnos;

- pabeigts ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) process bīstamo atkritumu savākšanas stacijai Rīgas pilsētā un ar Rīgas domes lēmumu noteikta savākšanas stacijas izveides vieta Granīta ielā 16;
- pabeigts IVN process bīstamo atkritumu apglabāšanas poligona izveidei un panākta vienošanās ar Zebrenes pagasta padomi, ka poligona izveides vieta tiek noteikta šī pagasta teritorijā.

VIP ietvaros 2002. gadā tika investēti 1,539 milj. latu — valsts budžeta investīcijas sastādīja 0,791 milj. latu, speciālā budžeta — 0,748 milj. latu.

Dānijas Vides aizsardzības aģentūra 2002. gadā bīstamo atkritumu apsaimniekošanas projektiem piešķīrusi 0,665 milj. latu.

Latvijas Vides aizsardzības fonds bīstamo atkritumu apsaimniekošanai piešķīris 2,2 milj. latu, t.sk. kā subsīdijas bīstamo atkritumu pārstrādei 1,11 milj. latu (15. att.).

15. attēls. Subsīdijas bīstamo atkritumu pārstrādei, 2002, milj. LVL

Skat. pielikuma 1. un 2.3. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Bīstamo atkritumu sektors.

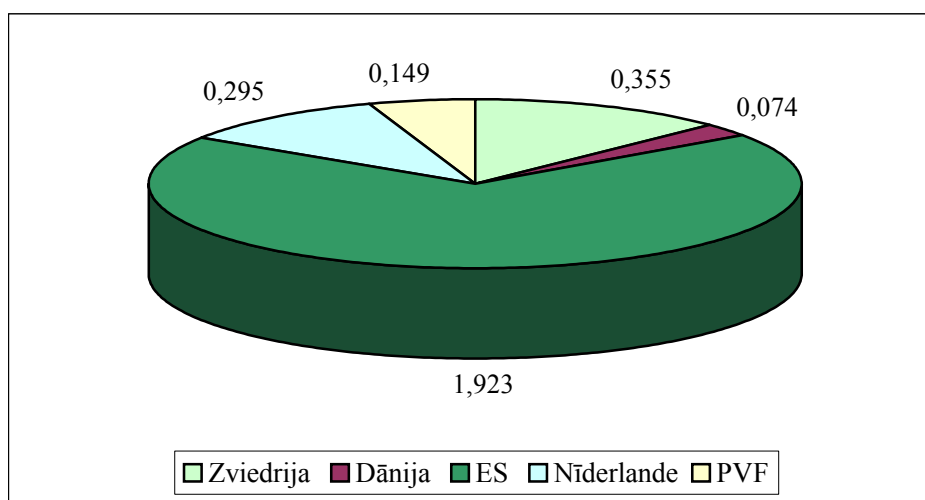
5.4. Dabas aizsardzība

Valsts investīciju programmas ietvaros 2002. gadā tika pabeigts projekts “Informācijas, vides izglītības centra un hidrogrāfijas muzeja izveide Slīteres bākā”. Projekta realizācijai no valsts budžeta piešķirts 0,1 milj. latu, no kuriem 0,07 milj. latu apgūti 2002. gadā. Renovācijas projekta ietvaros rekonstruēts Slīteres bākas ēku komplekss, labiekārtota teritorija, izveidots apmeklētāju informācijas centrs, kā arī iekārtota Slīteres nacionālajam parkam un hidrogrāfijai veltīta ekspozīcija. Projekta realizācijas gaitā tika atjaunotas arī pārējās ar bāku saistītās ēkas, kas paredzētas bākas kā tūristu apskates objekta darbības nodrošināšanai, un pilnībā rekonstruēti ārējo komunikāciju tīkli (energoapgāde, sakari, ūdensapgāde, kanalizācija). Tagad Slīteres bāka kalpos gan kā skatu vieta, gan arī kā informācijas un izglītības centrs, kur apmeklētāji iegūs informāciju par Slīteres nacionālo parku un jūras bākām Latvijā un pasaulē. Papildus tam Slīteres bāka tiks izmantota kā

novērošanas punkts mežu ugunsgrēku kontrolei un kā bāzes stacija radiosakaru nodrošināšanai parka teritorijā.

Sekmīga bijusi *LIFE* programmas līdzekļu piesaiste — 2002. gadā apstiprināti 2 Latvijas iesniegtie projekti Ķemeru Nacionālā parka dabas aizsardzības plāna ieviešanai (pieteicējs — Ķemeru NP administrācija) un jūras piekrastes aizsardzībai (pieteicējs — Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte). Abi projekti veicinās ES nozīmes aizsargājamo teritoriju tīkla *Natura 2000* izveidošanu. Arī Nīderlandes Matras fonda atbalstītais projekts par pārrobežu teritorijas apsaimniekošanu Igaunijā un Latvijā paredz pilnveidot ES nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklu. Ar ANO Attīstības programmas un Pasaules Vides fonda atbalstu uzsākta priekšizpēte un dokumentu sagatavošana Ziemeļvidzemes Biosfēras rezervāta dabas aizsardzības plāna izstrādes projektam, lai to iesniegtu PVF finansēšanai. Zviedrija atbalstījusi līdzsvarotas mežu apsaimniekošanas un mežu atslēgas biotopu inventarizācijas un apsaimniekošanas projektus.

Latvija 2002. gadā dabas aizsardzības projektu realizācijai saņēmusi finansiālu atbalstu no divpusējās sadarbības partneriem, starptautiskajām organizācijām un ES programmām 2,795 milj. latu apmērā, no kuriem lielāko daļu — 1,923 milj. latu piešķīrusi ES *LIFE* programma. Līdzekļi paredzēti institūciju stiprināšanai un projektu sagatavošanai — attiecīgi 2,647 milj. un 0,149 milj. latu (*16. att.*).

16. attēls. Starptautiskā palīdzība dabas aizsardzības sfērā, 2002. milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds dabas aizsardzībai, ieskaitot zivju aizsardzības pasākumiem, 2002. gadā piešķīris 0,45 milj. latu.

Vides ministrijas pakļautībā 2002. gadā tika izveidota Dabas aizsardzības pārvalde, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt vienotas dabas aizsardzības un dabas resursu izmantošanas politikas ieviešanu. Dabas aizsardzības pārvaldes viens no uzdevumiem būs arī ar dabas aizsardzību saistīto projektu, tajā skaitā investīciju projektu iniciēšana, sagatavošana un koordinēšana, kā arī starptautisko projektu ieviešanas uzraudzība, kas veicinās investīciju piesaisti tieši dabas aizsardzības un īpaši Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīkla izveides projektiem Latvijā.

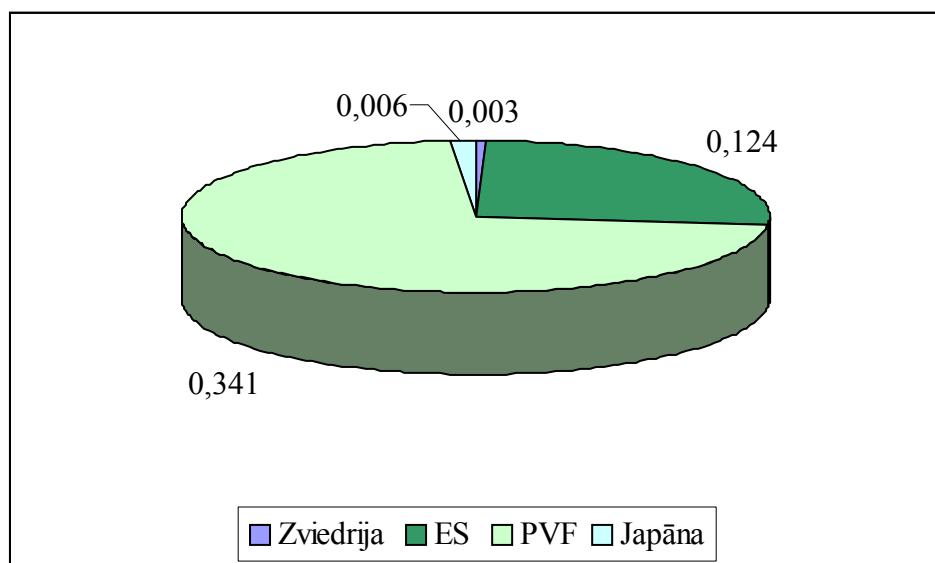
Skat. pielikuma 1. un 2.4. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Dabas aizsardzība.

5.5. Gaisa aizsardzība

Gaisa aizsardzības projektus Latvijā tradicionāli finansiāli atbalsta arī Pasaules Vides fonds, kas 2002. gadā piešķīris finansējumu 2 projektiem — “Pasaules vides menedžmenta problēmas saistībā ar kapacitātes palielināšanas pašnovērtējumu Latvijā” un “Nacionālā ieviešanas plāna sagatavošana noturīgo organisko piesārņotāju (NOP) samazināšanai Stokholmas konvencijas ietvaros”. Projektā “Pasaules vides menedžmenta problēmas saistībā ar kapacitātes palielināšanas pašnovērtējumu Latvijā” tiks novērtēta Latvijas kapacitāte Bioloģiskās daudzveidības konvencijas, Klimata pārmaiņu konvencijas un Pārtuksnešošanās konvencijas prasību ieviešanai. Projektu “Nacionālā ieviešanas plāna sagatavošana noturīgo organisko piesārņotāju samazināšanai Stokholmas konvencijas ietvaros” paredzēts pabeigt ar Latvijai izstrādātu rīcības plānu, kādā veidā un kādos termiņos iznīcināt un samazināt NOP, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi no kancerogēno, ķīmiski stabilo organisko piesārņotāju pārrobežu pārneses, uzkrāšanās un negatīvās iedarbības. ES *LIFE* programma apstiprinājusi līdzfinansējumu projektam “Enerģijas marķēšana daudzdzīvokļu ēkās”, bet Zviedrijas VAA izdalījusi līdzekļus, lai Austrumeiropas valstu dalībnieki varētu piedalīties konvencijas “Par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos” dalībvalstu sanāksmēs.

Iesaistoties ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Kioto protokola ieviešanā, Latvija jau piedalās kopīgi īstenojamo projektu (KĪP) pilotfāzē un realizē Pasaules bankas Oglekļa samazināšanas fonda projektu, kura ietvaros paredzēta KĪP radīto izmešu samazināšanas vienību (ISV) pārdošana investoriem. ISV jābūt precīzi reģistrētām, tāpēc nepieciešams nacionālais siltumnīcefekta gāzu reģistrs. Šī reģistra izveidošanai tika izstrādāts projekts “Atbalsts Kioto protokola ieviešanai valstīs, kurās notiek pāreja uz tirgus ekonomiku: reģistru izstrādāšana”, ko finansēja Japānas *REC* (Reģionālais vides centrs).

Gaisa aizsardzībai 2002. gadā piesaistīta ārvalstu palīdzība 0,474 milj. latu apmērā. Pasaules Vides fonds piešķīris 0,341 milj., ES *LIFE* programma — 0,124 milj., Zviedrijas VAA — 0,003 milj., Japānas *REC* — 0,006 milj. latu (17. att.).

17. attēls. Starptautiskā palīdzība, 2002, milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds gaisa aizsardzības pasākumiem, t.sk. starptautisko konvenciju saistību izpildei piešķīris 0,14 milj. latu.

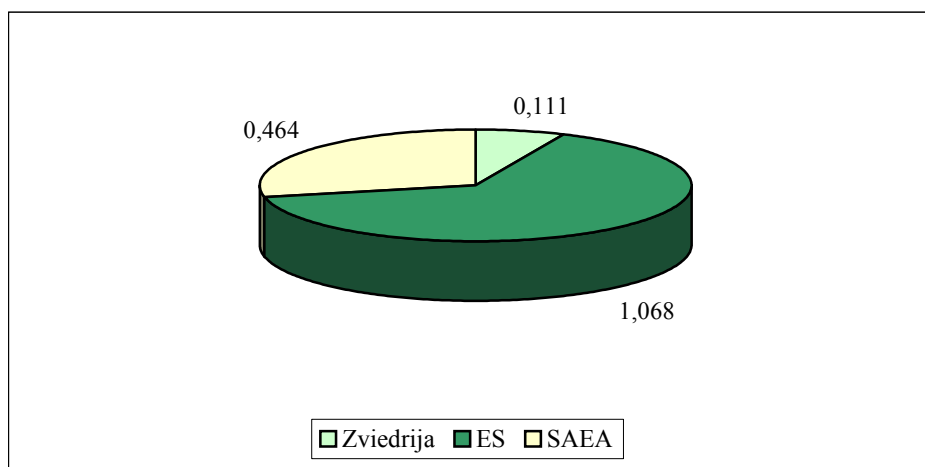
Latvijas Vides investīciju fonds Madonas pilsētas domei gaisa aizsardzības pasākumiem piešķīris kredītu 0,1 milj. latu apmērā.

Skat. pielikuma 2.5. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Gaisa aizsardzība un klimata pārmaiņas.

4.6. Radiācijas drošība

Radiācijas drošības un kodoldrošības jomā 2002. gadā lielākie finansiālie līdzekļi ir ieguldīti Salaspils kodolreaktora likvidēšanas programmas realizācijā un radioaktīvo atkritumu glabātuves “Radons” drošības uzlabošanā. Radiācijas drošības centrs (RDC) turpinājis sadarbību ar Zviedrijas Radiācijas drošības institūciju, koordinējot projektus dabisko jonizējošā starojuma avotu, atkritumu pārvaldības un institūciju stiprināšanas jomās, kā arī projektus, kas saistīti ar radiācijas izmantošanu medicīnā, zinātnē un rūpniecībā.

Finansiālu atbalstu radiācijas drošības projektiem 2002. gadā piešķīrusi Starptautiskā atomenerģijas aģentūra (0,464 milj. latu), ES *Phare* programma (1,068 milj. latu), *Sida* (0,09 milj. latu) un Zviedrijas Kodolenerģētikas inspekcija (0,021 milj. latu) (18. att.).

18. attēls. Starptautiskā palīdzība, 2002, milj. LVL

Starptautiskā atomenerģijas aģentūra atbalstījusi projektus radiācijas drošības prasību izpildei Salaspils Kodolreaktora likvidēšanas gaitā, agrīnās diagnostikas modernizācijai un ārstniecībai onkoloģijā un radiācijas drošības izglītības projektu. ES *Phare* finansētajā projektā paredzēta radioaktīvo atkritumu tvertnes un radioaktīvo atkritumu ilgtermiņa glabātavas detalizēta skicē projekta sagatavošana un radiācijas drošības uzlabošana medicīnas iestādēs, piemēram, medicīnas iekārtu uzlabojumi un medicīnas darbinieku apmācība.

Latvijas Vides aizsardzības fonds Salaspils Kodolreaktora un radioaktīvo atkritumu glabātuves “Radons” drošības sistēmas uzlabošanai, “Radona” 7. tvertnes remontam, kā arī

Salaspils Kodolreaktora likvidēšanas un demontāžas starptautiskā konkursa dokumentācijas izstrādei un IVN programmas realizācijai 2002. gadā piešķīris 0,30 milj. latu.

Skat. pielikuma 2.6. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Radiācijas drošība.

PIELIKUMS

Lietotie saīsinājumi

Saīsinājums latviski

Bīstamo AA
Dānijas VAA
DSFIP
EK
ERAF
ES
ISV
IVN
LVAf
LVIF
NOP
PVF
RDC
Sadzīves AA
SAEA
VIP
Zviedrijas VAA

Paskaidrojums

Bīstamo atkritumu apsaimniekošana
Dānijas Vides aizsardzības aģentūra
direktīvas specifiskais finansēšanas un ieviešanas plāns
Eiropas Komisija
Eiropas Reģionālās attīstības fonds
Eiropas Savienība
izmešu samazināšanas vienības
Ietekmes uz vidi novērtējums
Latvijas Vides aizsardzības fonds
Latvijas Vides investīciju fonds
noturīgie organiskie piesārņotāji
Pasaules Vides fonds
Radiācijas drošības centrs
Sadzīves atkritumu apsaimniekošana
Starptautiskā atomenerģijas aģentūra
Valsts investīciju programma
Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra

Saīsinājums angļiski

BEF
DemoEast

ISPA

LIFE

Phare

REC
Sida

Baltijas Vides forums (*Baltic Environmental Forum*)
Zviedrijas valdības izveidota programma, ko pārvalda *Sida*,
Zviedrijā ražotu iekārtu subsidēšanai (līdz pat 50% apmērā)
Austrumeiropā vides un enerģijas sektoros
Pirmspievienošanās strukturālais fonds (*Instrument for Structural Policies for pre-Accession*)
ES Finanšu instruments videi (*The Financial Instrument for the Environment*)
ES Polija un Ungārija: palīdzība ekonomikas rekonstrukcijai
(*Poland and Hungary: Assistance for Restructuring the Economic*) – no 1996. gada ekonomiskās palīdzības programma
Centrāleiropas un Austrupeiropas valstīm
Regional Environmental Center (Reģionālais vides centrs)
Zviedrijas Starptautiskās attīstības aģentūra (*Swedish International Development Cooperation Agency*)

Latvijas Bankas valūtas kurss 31.12.02.

DKK	Dānijas krona (1DKK=0,0821 LVL)
EUR	ES norēķinu vienība eiro (1EUR =0,610 LVL)
SEK	Zviedrijas krona (1SEK=0,0668 LVL)
USD	ASV dolārs (1USD=0,594 LVL)